ევროკავშირი საქართველოსთვის

YouthStart ENTREPRENEURIAL CHALLENGES

იდეის გამოწვევაB1

მე შემიძლია შევიმუშაო იდეა და მისი განხორციელების მოდელი

ძირითადი სამეწარმეო განათლება

სამეწარმეო დიზაინი - მდგრადი ბიზნეს მოდელი

იდეის შემუშავებისგან პროდუქტის დიზაინსა და მარკეტინგამდე მისვლა - რა პროცესს გადის პროდუქტი? - რა არის სავაჭრო ნიშნის დაცვა? უპასუხეთ ამ კითხვებს საკუთარი იდეისთვის მდგრადი ბიზნეს მოდელის შემუშავებით.

საკუთარი იდეების დაცვა

მასალები შეიცავს გამოწვევის დეტალურ ეტაპობრივ აღწერას, რათა ხელი შეუწყოს უშუალო განხორციელებას კლასში. სასწავლო მასალა შექმნილია სტუდენტურ მასალებთან ერთად გამოსაყენებლად (=სამუშაო ფურცლები).

All materials are provided at www.youthstart.eu.

Federal Ministry Education, Science and Research

ifte.at INITIATIVE FOR TEACHING ENTREPRENEURSHIP

ახალგაზრდული სტარტის სამეწარმეო გამოწვევების პროგრამა

დაფუძნებულია სამეწარმეო განათლების ტრიო მოდელზე –
www.youthstart.eu

YouthStart ENTREPRENEURIAL CHALLENGES www.youthstart.eu

ძირითადი სამეწარმეო სწავლება		
იდეის გამოწვევა	გმირის გამოწვევა	ჩემი პირადი გამოწვევა
ლიმონათის სტენდის გამოწვ	რეალური ბაზრის გამოწვევა	დაიწყე შენი პროექტის გამოწ
სამეწარმეო კულტურა		
ემპათიის გამოწვევა	თხრობის გამოწვევა	მეგობრული გამოწვევა
პერსპექტიული გამოწვევა	ნარჩენი/გამოუსადეგარი ღირებულების გამოწვევა	ღია კარის გამოწვევა
ექსტრემალური გამოწვევა	“იყავი დიახ“ გამოწვევა	საექსპერტო გამოწვევა
სამეწარმეო სამოქალაქო განათლება		
საზოგადოების გამოწვევა	დებატების გამოწვევა	მოხალისეთა გამოწვევა

TRIO მოდელი არის მეწარმეობის ჰოლისტიკური განმარტება, რომელიც მოიცავს სამ სფეროს:

ძირითადი სამეწარმეო განათლება მოიცავს სამეწარმეო აზროვნებისა და მოქმედების ძირითად კვალიფიკაციას: ორიგინალური და ინოვაციური იდეების შემოქმედებით და სტრუქტურირებულად შემუშავებას და განხორციელებას.

სამეწარმეო კულტურა გულისხმობს პიროვნულ განვითარებას: თვითინიციატივა, თავდაჯერებულობა, გუნდური მუშაობა, საკუთარი თავის და სხვების გაძლიერება.

სამეწარმეო სამოქალაქო განათლება მიზნად ისახავს სოციალური კომპეტენციების ამაღლებას და სტუდენტების, როგორც მოქალაქეების როლის გაძლიერებას: პასუხისმგებლობის აღება საკუთარ თავზე, სხვებზე და გარემოზე.

თითოეული გამოწვევა ეკუთვნის **გამოწვევების ერთობლიობას,** რომელსაც აქვს საკუთარი სიმბოლო ფერის კოდით, რომელიც შეესაბამება სამი TRIO სფეროდან ერთ-ერთს. გამოწვევის ერთობლიობა მოიცავს რამდენიმე გამოწვევას სხვადასხვა კომპეტენციის დონეზე. სასწავლო მასალებში მოცემული ასო კოდები შეესაბამება შემდეგ დონეებს:

A1 – დაწყებითი დონე;

A2 – საშუალო I საფეხური;

B1 და B2 – II საშუალო დონე;

C1 - II საშუალო დონიდან მესამე დონეზე გადასვლა. თითოეული დონე ეფუძნება წინა დონე.

სამუშაო ფურცელი 1: დაიცავით საკუთარი იდეები

ჩვენ კვლავ გამოქვაბულებში ვიცხოვრებდით, ჭკვიანური იდეები რომ არ ახდენდეს ზეგავლენას ადამიანების ცხოვრების წესზე. მოგივიდათ იდეა? როგორ დავიცვათ თავი გარე წვდომისგან? დაცვის რა ფორმები არსებობს?

ძირითადად, ჩვენ უნდა განვასხვავოთ შემდეგი სფეროები:

1. ტექნიკური გამოგონებები, როგორც პატენტები

2. დიზაინები

3. დაცული ადგილწარმოშობის აღნიშვნა და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნა

4. სავაჭრო ნიშანი

5. კომპანიის სახელი

6. სამუშაოები და პროგრამული უზრუნველყოფა

Ad 1. პატენტები

თქვენ შეგიძლიათ **დაიცვათ თქვენი გამოგონება** პატენტით და გამორიცხოთ მისი წარმოების, გაყიდვის ან გამოყენების უფლება თქვენი თანხმობის გარეშე. რა თქმა უნდა, ამ უფლების გადაცემა შესაძლებელია ლიცენზირების ან გაყიდვის გზით. გამოგონება უნდა იყოს დაკავშირებული ნივთთან ან პროცესთან, რომელსაც შეუძლია ტექნიკური პრობლემის გადაჭრა. საპატენტო კანონის თანახმად, გადამწყვეტი ფაქტორია პროდუქტის „ორიგინალობა“. ან დამოუკიდებლად დაიწყებთ კვლევას, ან გაქვთ საპატენტო ოფისი, რომელიც განსაზღვრავს თანამედროვე ტექნოლოგიების დონეს. საყურადღებოა: ევროკავშირში ბიზნეს იდეების დაპატენტება შეუძლებელია, აშშ-ში კი „ბიზნეს მეთოდები“ შეიძლება.

რა უნდა გაითვალისწინოთ პატენტის განაცხადის დროს:
• გამოგონება არ უნდა გახდეს საჯარო პატენტის განაცხადამდე.
• ეკონომიკური ასპექტი თავიდანვე გასათვალისწინებელია! (არსებობს თუ არა ეკონომიკური ექსპლუატაციის შესაძლებლობა?)
• ყველა ტექნიკური დეტალი ზუსტად უნდა იყოს აღწერილი პატენტის განაცხადში.
• წარდგენა არ უნდა მოხდეს ელექტრონული ფოსტით.

ეროვნული პატენტებისთვის, რომელთა დაცვის ვადა 20 წელია, პასუხისმგებელია შესაბამისი ქვეყნის საპატენტო ოფისი (მაგ. www.patentamt.at); ევროპული პატენტები შეტანილია მიუნხენში, ევროპის საპატენტო ოფისში. მსოფლიო პატენტი არ არსებობს!

Ad 2. დიზაინები

რეგისტრირებული დიზაინის საფუძველზე, კომერციული პროდუქტი დაპატენტებულია. საავტორო უფლება მოიცავს ყველა თვალსაჩინო მახასიათებელს (ფერი, ფორმა, ზედაპირი) – შესაბამისად, დიზაინს. დაცული ნივთი ეხება მოდელებს და რეგულირდება რეგისტრირებული დიზაინის შესახებ კანონით. სასარგებლო მოდელის აქტი მოიცავს ეგრეთ წოდებულ „მცირე პატენტს“, რომელიც იცავს გაუმჯობესებულ ტექნიკურ დიზაინს არსებული პროდუქტებისთვის, რომლებიც გამოიყენება იმავე მიზნით. **რეგისტრირებული დიზაინი** პატენტის მსგავსია, მაგრამ დაცვის მაქსიმალური ვადა მხოლოდ 10 წელია და საპატენტო ოფისის მეშვეობით გაცემა მნიშვნელოვნად უფრო სწრაფია.

ჰარმონიზაციის ოფისი ალიკანტეში (ესპანეთი) პასუხისმგებელია დიზაინის დაცვაზე ევროკავშირის მასშტაბით. გარანტირებულია დაცვის მაქსიმალური ვადა 25 წელი.

Ad 3. სავაჭარო ნიშანი

ჩვენ ყველამ ვიცით სავაჭრო ნიშნები. სავაჭრო ნიშნის დასაცავად ის უნდა იყოს გამორჩეული და არ უნდა აღწერდეს მხოლოდ საქონელსა და მომსახურებას, რისთვისაც იგი გამოიყენება! [tm] არის სავაჭრო ნიშნის აბრევიატურა, ბრენდების ინგლისური სახელწოდება, რომელიც ხშირად მოიხსენიება ბრენდის ხაზგასმის მიზნით. ზოგჯერ წარმოშობაც კი ემატება [tm by ...].

ბრენდის რეგისტრაცია ® არ არის სავალდებულო, მაგრამ რეკომენდებულია. რეგისტრაციით თქვენ გაქვთ პრივილეგირებული იურიდიული პოზიცია, რამდენადაც შეგიძლიათ აუკრძალოთ თქვენს კონკურენტებს გამოიყენონ თქვენი სასაქონლო ნიშანი და/ან ხელწერა. დაცვის ვადა არის 10 წელი და შეიძლება გაგრძელდეს 10 წლით, რამდენჯერაც საჭიროა. დამატებითი ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა გააგრძელოთ და რა ხარჯების მოლოდინი გაქვთ, შეგიძლიათ იხილოთ თქვენს ეროვნულ საპატენტო ოფისში (მაგ. www.patentamt.at). სასაქონლო ნიშნის დაცვის შეძენა მფლობელს ანიჭებს სასაქონლო ნიშნის გამოყენების ექსკლუზიურ უფლებას. უფლება არის გადაცემადი, გასხვისებადი ან საზიარო. ამ გზით ის შეიძლება გაიყიდოს ან გამოიყენოს ეკონომიურად სალიცენზიო ხელშეკრულების საფუძველზე.

ყველაზე გავრცელებული სავაჭრო ნიშნებია:
WORDMARK:
მხოლოდ დიდი ასოები; არ არის კონკრეტული შრიფტი; არ არის გრაფიკა! შეიძლება გამოყენებულ იქნას როგორც ასოები, ასევე სიტყვები.

1. დიზაინის ნიშანი:
სურათი შრიფტის გარეშე
2. სიტყვა და დიზაინის ნიშანი:
სურათი შრიფტით
3. სამგანზომილებიანი (ფიზიკური) სავაჭრო ნიშანი:
მაგალითად. ბოთლის დამახასიათებელი ფორმა

ხშირად ხდება ბრენდების კოპირება (სასაქონლო ნიშნების გაყალბება), როგორიცაა ლეგო, ძვირადღირებული საათები და დიზაინერების ჩანთები ან ელექტრონული მოწყობილობები - რაც იწვევს ზიანს და ზარალს ბევრ კომპანიაში.

<u>Ad 4. კომპანიის დასახელება</u>

სახელის რეგისტრაცია შეიძლება შევადაროთ სასაქონლო ნიშნის დაცვას. თუმცა, ამ შემთხვევაში, არა პატენტის ოფისი, არამედ შესაბამისი ქვეყნის კომერციული რეესტრის სასამართლო პასუხისმგებელია კომპანიის სახელის დასაშვებობის შემოწმებაზე და კომპანიის რეესტრში რეგისტრაციაზე. კომპანიის სახელი შეიძლება ემთხვეოდეს არსებულ სავაჭრო ნიშანს და პირიქით.

<u>Ad 5.</u> წარმოშობის დაცული დანიშნულება და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნა

1992 წლიდან არსებობს შესაძლებლობა, დავიცვათ გეოგრაფიული აღნიშვნები, როგორიცაა „Parmaschinken“ და წარმოშობის აღნიშვნები, როგორიცაა „Tiroler Alpkäse“ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტებისა და საკვების ევროკავშირის ფარგლებში. თუ სოფლის მეურნეობის პროდუქტმა ან საკვებმა მიაღწია გარკვეულ რეპუტაციას ეროვნულ საზღვრებს მიღმა, ამან შეიძლება გამოიწვიოს პროდუქტების კოპირება და მათი სახელების არასწორად გამოყენება. ეს დაცული სასაქონლო ნიშანი ჩამოთვლილია ადგილწარმოშობის დაცული დანიშნულებისა და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის რეესტრში, რომელსაც მართავს ევროკომისია. ავთენტურობის გარანტი არის ევროკომისიის ლოგო.

ეს დაცვა არის ევროკავშირის მასშტაბით და დროში შეზღუდული არ არის. ამ ტიპის დაცვის საშუალებით, დაზარალებულ მხარეებს შეუძლიათ დაიცვან თავი მოთმინების, აღმოფხვრისა და კომპენსაციის მოთხოვნით.

<u>Ad 6. სამუშაოები და პროგრამული უზრუნველყოფა</u>

საავტორო უფლებები იცავს ინტელექტუალურ შემოქმედებას ლიტერატურაში, მუსიკალურ ხელოვნებაში, სახვითი ხელოვნებაში ან კინემატოგრაფიულ ხელოვნებაში. ინტელექტუალური საკუთრების როგორც ინდივიდუალურობა, ასევე ორიგინალურობა დაცულია!

ყველა ახალი პროგრამა ავტომატურად დაცულია საავტორო უფლებებით. ამ ციფრულ ეპოქაში, რომელშიც ჩვენ ვცხოვრობთ, მე-18 საუკუნეში შემუშავებული საავტორო უფლებები შესაბამისად უნდა იყოს ადაპტირებული. „საავტორო უფლება“ არის „ასლის უფლება“ და ნიშნავს, რომ ნაწარმოების კოპირება ავტორის ნებართვის გარეშე აკრძალულია. "საავტორო უფლება" წარმოდგენილია დიდი ასო "C" წრეში ©.

საავტორო უფლებების რეგულირება მოიცავს ტექნიკურ დამცავ ზომებს (მაგ., კოპირების დაცვას),
რაც საავტორო უფლებების მფლობელს საშუალებას მისცემს თავიდან აიცილოს არასასურველი გამოყენება, კოპირება და მესამე პირებისთვის გავრცელება. საავტორო უფლებების მფლობელმა კვლავ უნდა დაუშვას კერძო პირების მიერ ასლების დამზადება, რაც იმას ნიშნავს, რომ ვინც ყიდულობს მუსიკალურ დისკს, უფლება აქვს ასლები გააკეთოს მეგობრებისთვის ან ახლობლებისთვის უფასოდ. პლაგიატი (პროდუქტიზე პირატობა) არის „საავტორო უფლებებით დაცული ინტელექტუალური საკუთრების უკანონო გამოყენება“, როგორიცაა მელოდია ან ტექსტი.

<u>შედარება: დაცვა საავტორო უფლებების კანონის, პატენტის ან რეგისტრირებული დიზაინის მეშვეობით</u>

• საავტორო უფლებების დაცვა სუსტია და პროგრამული კლონები ათეულია.
• პატენტები და რეგისტრირებული დიზაინები, უზრუნველყოფენ ძლიერ დაცვას, რომელიც მოიცავს პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკურ შინაარსს.
• გთხოვთ გაითვალისწინოთ, რომ ყველა პროგრამული უზრუნველყოფის დაპატენტება ან დიზაინის დარეგისტრირება არ შეიძლება, რადგან ხშირად მასში ტექნიკური ელემენტია ჩართული.

შეჯამება " "დაიცავი შენი იდეები"”

დაცული სფეროები	გათვალისწინებული შემდეგ კანონებში	კომპეტენტური ინსტიტუტი	დაცვის ვადა (გაგრძელების შესაძლებლობით)
ტექნიკური გამოგონებები, როგორც პატენტები	საპატენტო კანონი	საპატენტო ოფისი	20 წლით
დიზაინები	კანონი რეგისტრირებული დიზაინის შესახებ სასარგებლო მოდელის აქტი	საპატენტო ოფისი	სარგებლობის მოდელი 10 წლით
დაცული ადგილწარმოშობის აღნიშვნა და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნა	რეგულაცია (EEC) No. 2081/92	საპატენტო ოფისი	ევროკავშირის მასშტაბით დროის შეზღუდვის გარეშე
სავაჭრო ნიშანი	სავაჭრო ნიშნის დაცვა	საპატენტო ოფისი	10 წელი (გახანგრძლივება)
კომპანიის სახელი	კორპორატიული კოდი	კომერციული რეესტრის სასამართლო	მოხსნამდე
სამუშაოები, პროგრამული უზრუნველყოფა	საავტორო უფლება	იუსტიციის ფედერალური სამინისტრო	ავტორის გარდაცვალებიდან 70 წლის გავიდა

ამოცანა 1: ახსენით, რატომ უნდა იყოს დაპატენტებული გამოგონება.

ამოცანა 2: გააანალიზეთ, შეგიძლიათ თუ არა თქვენი იდეის დაპატენტება.

ამოცანა 3: გამოიკვლიეთ, საიდან შეგიძლიათ მიიღოთ ინფორმაცია უკვე არსებული პატენტების შესახებ.

ამოცანა 4: თქვენ შექმენით შესანიშნავი გამოგონება. რა უნდა გააკეთოთ იმისათვის, რომ განაცხადოთ პატენტზე? გამოიყენეთ ინფორმაცია საპატენტო ოფისის ვებსაიტიდან.

სამუშაო ფურცელი 2 თვითრეფლექსიის შეჯამება

1. ამ გამოწვევის დასრულების შემდეგ განსხვავებულად ფიქრობთ იდეის განვითარებაზე? რატომ ან რატომ არა?

2. მზად ხართ თქვენი ბიზნეს იდეა რეალურ სამყაროში გადაიტანოთ?

3. მშობლებს რომ ეთქვათ სამი რამ, რაც ამ გამოწვევის შედეგად ისწავლეთ, რა იქნებოდა ისინი?

4. ურჩევდით თუ არა თქვენს ერთ-ერთ მშობელს საკუთარი ბიზნესის წამოწყებას? რატომ ან რატომ არა?

5. როგორ ფიქრობთ, რა მახასიათებლებია ნამდვილად საჭირო საკუთარი ბიზნესის დასაწყებად? უბრალოდ კარგი იდეა და კარგად დაწერილი ბიზნეს მოდელის ქონა?